

Biohuis dankt de vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur voor de uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) post 2027. Biohuis zet zich al jaren in om ervoor te zorgen dat het GLB ook waardevol is voor de biologische boer.

Wij pleiten voor een GLB dat eenvoudiger, stabiel en effectiever is. Het erkennen van biologische landbouw als green by definition voor de eco-regeling van het GLB zorgt voor minder administratieve lasten, meer zekerheid voor boeren en een structurele bijdrage aan biodiversiteit en klimaatdoelen. We zijn de Tweede Kamer erkentelijk dat dit mede op haar initiatief tot stand is gekomen. Zo kan het GLB niet alleen de bestaande biologische boeren ondersteunen, maar zal het ook boeren die omschakelen belonen voor deze stap.

De Algemene Rekenkamer heeft aangetoond dat het erkennen van de biologische certificering als basis voor GLB-voorwaarden een zeer effectieve vereenvoudiging is. Dit vermindert onnodige administratieve lasten en draagt bij aan het behalen van de GLB-doelen. Kortom, een goed en effectief initiatief dat het verdient om voortgezet te worden.

Vereenvoudiging van het GLB

Op dit moment is het invullen van de Gemeenschappelijke Opgave voorwaardelijk voor een boer om in aanmerking te komen voor het GLB. Deze opgave is de afgelopen jaren zo ingewikkeld geworden dat de meeste boeren dit laten doen door een adviseur. Voor met name de kleine bedrijven betekent dit dat het geld naar hun adviseur gaat en zij daarom afzien van de aanvraag.

Wij hebben de volgende aanbevelingen om zaken eenvoudiger te maken:

- **Wees duidelijk en betrouwbaar met de eco-regeling;** Boeren verdienen duidelijkheid van de overheid. De continue onzekerheid over voorwaarden en premies van de hectarepremie is funest voor het vertrouwen van boeren in de regeling. De eco-regeling vraagt prestaties van de boer, daartegenover zou een van tevoren gegarandeerde vergoeding moeten staan. Onzekerheid over de hoogte van de beloning daarvan is funest voor het vertrouwen van de boeren. Zo worden duurzame keuzes die boeren zouden willen maken en tegengehouden. Een voorspelbare eco-regeling is cruciaal om boeren zekerheid te bieden om duurzame prestaties te realiseren.
- **Benut biologisch beter;** Op dit moment zet het NSP in op uitbreiding van het areaal biologische landbouw tot 6,5%, daarnaast draagt biologisch bij aan alle 9 doelen van

het GLB. Toch worden binnen het GLB nauwelijks instrumenten en budget voor biologisch ingezet.

- Eisen aan biologische landbouw zijn publiekrechtelijk geregeld als samenhangend bedrijfssysteem. Dat is juridisch uniek (het is geen privaat keurmerk). Het is doelmatig om deze, voor bio (via de EU) verplichte én gecontroleerde regels leidend te laten zijn voor de (tijdelijke!) GLB-uitwerkingsregels als duidelijke vorm van EU-geregelde, duurzame landbouw. Zet dit vaker in om ondernemers te ontlasten van ingewikkelde systemen en controles. Immers, SKAL komt langs bij de bio-boer en controleert scherp of boeren zich aan de regels houden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door, biologische boeren uit te zonderen van de basisvoorwaarden van het GLB, zoals de bufferstoken. De biologische boer voldoet in de praktijk al aan' deze doelen.
- **Mogelijkheid tot producenten- en brancheorganisaties met AVV:** Biologische producenten (PO)- en brancheorganisaties (BO) moeten de mogelijkheid krijgen om een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) aan te vragen. Dit kan nu niet, omdat 70% van het productievolume aangesloten dient te zijn bij de PO of BO, en er geen onderscheid gemaakt mag worden tussen biologisch en niet-biologisch geproduceerde producten. Deze mogelijkheid zorgt ervoor dat de biologische sector zichzelf beter kan organiseren en collectieve afspraken breder kunnen worden gedragen.

Waar komen de GLB-gelden terecht? Om de effectiviteit van het GLB te vergroten, pleit Biohuis voor meer doelsturing bij de inzet van de GLB-middelen, voorbeelden daarvan zijn

- **Waardeer ook sectoren als tuinbouw, pluimvee- en varkenshouderij en zoogkoeienhouderij:**
 - De hectarepremie binnen het GLB sluit niet goed aan bij alle biologische bedrijfsvormen. Biologische tuinbouwbedrijven leveren bijvoorbeeld een proportioneel grote bijdrage aan de doelen van het GLB, maar worden door het huidige op hectare-gebaseerde systeem niet voldoende erkend. Ons advies is om na te gaan hoe ook deze bedrijven voor hun bijdrage en prestaties een vergoeding kunnen ontvangen, bijvoorbeeld via een lump sum-premie.
 - Voor veehouderijen geldt dat het GLB nu kansen laat liggen om de grondgebondenheid van pluimvee en varkenshouderij te vergroten. Wij roepen op om ook de weidegang van deze sectoren aan te moedigen en te belonen, ook in het kader van dierwaardigheid.
- **Herinvoeren van een graasdierpremie:** De afschaffing van de graasdierpremie heeft ervoor gezorgd dat begrazing door runderen, schapen en geiten minder aantrekkelijk

is geworden, terwijl deze vorm van landbouw een belangrijke bijdrage levert aan biodiversiteit en landschapsbeheer. Biohuis pleit voor de herinvoering van een graasdierpremie die extensieve, natuurvriendelijke begrazing ondersteunt en boeren stimuleert om dieren in te zetten voor ecologisch beheer van graslanden en natuurgebieden.

- **ANLb moet meer zijn dan alleen kostenvergoeding:** Op dit moment dekt het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) enkel kosten, maar geen ondernemersvergoeding. Als je op je bedrijf meer agrarisch natuurbeheer gaat doen, gaat het zelfs negatief ingrijpen op je bedrijfsresultaat. Hierdoor blijft het voor boeren financieel onaantrekkelijk om natuurinclusieve maatregelen structureel in hun bedrijfsvoering te integreren. Dit belemmert de opschaling en maakt natuurbeheer een extra last in plaats van een rendabel onderdeel van het bedrijf. Biohuis pleit ervoor dat ANLb-vergoedingen ook een winstmarge bevatten, zodat agrarisch natuurbeheer een volwaardig verdienmodel wordt.
- **Gerichte en structurele investeringssubsidies:** De huidige GLB-investeringen subsidies voelen voor boeren als een lot uit de loterij. De kans om in aanmerking te komen is klein, maar als een aanvraag wordt toegekend, gaat het vaak om zeer hoge bedragen. Dit leidt tot ongelijkheid tussen regio's, omdat provinciale verschillen in de lijst van subsidiabele investeringen concurrentievervalsing veroorzaken. De logica achter de puntentoekening is niet altijd helder, met tegenstrijdigheden tussen investeringscategorieën. Biohuis pleit voor een transparanter en eerlijker systeem waarin investeringen die daadwerkelijk bijdragen aan duurzame landbouw beter worden erkend. Bovendien moeten biologische bedrijven niet worden benadeeld door een gebrek aan beschikbare RAV-codes of beperkte stalmaatregelen. Structurelere ondersteuning van biologische investeringen, zoals dierwaardige huisvesting en emissiearme technieken voor biologische bedrijven, is noodzakelijk.

Conclusie

De biologische sector is een bewezen duurzame landbouwvorm die integraal bijdraagt aan de GLB-doelen. Wij roepen de commissie op om bovenstaande uitgangspunten te verankeren in het beleid voor het GLB post 2027. Een toekomstbestendig GLB biedt boeren zekerheid, stimuleert duurzame landbouw en draagt bij aan een veerkrachtig voedselsysteem in Nederland en Europa.

Namens het bestuur van Biohuis,

Pipie Smits van Oyen

Voorzitter Biohuis & portefeuillehouder GLB